

Jubileji

Osem desetletij dr. Vesne Bučič

Razkrivati starost dam je manj vljudno. Kadar pa dosežejo osem desetletij življenja in plodnega dela, je mogoče napraviti izjemo. Vesni Bučič v imenu piscev in bralcev *Kronike* čestitamo za njen jubilej. Vsi smo počaščeni, da lahko sodelujemo z njo ali smo vsaj seznanjeni z njenimi raziskavami in zlahtnostjo njenega dela.

Leksikoni so kot rojstni kraj Bučičeve suhoparno zapisali Zagreb in ob njem natisnili datum tik pred Prešernom: 2. december 1926. Za skopimi podatki je skrito, da njen rod izvira z otoka Visa, kar ji je dalo mediteransko širino in toplino. Življenje v Zagrebu pa ji je dodalo meščansko razsežnost z velikim M.

Sledilo je njeno šolanje na Filozofski fakulteti v Ljubljani, prilagajanje študentskim razmeram in postopoma urejeno življenje umetnostne zgodovinarke ter muzealke, ki je pisala in piše vidno sled svoje in sorodnih strok. Bučičeva spada v starejšo generacijo umetnostnih zgodovinarok, šolanih v Ljubljani, med pionirke, ki so marljivo orale ledino mejnih področij likovnega ustvarjanja. Vesna Bučič

je gospa, ki je ob tem v ljubljansko sivino vnesla in že skoraj šest desetletij vnaša meščansko gospodkost v najbolj zlahtnem pomenu te besede. Svoje poslanstvo in obnašanje prenaša na druge s takšno prepričljivostjo in notranjo samozavestjo, da so se nujnosti njenega dela in nasvetov zavedali vsi oblastniki ter posebej uporabniki naše premične in nepremične dediščine.

Umetna obrt je nekoliko nesrečno ime za področje vse notranje opreme, s katero živimo, oblačil, orodja, drobnih predmetov, vsega, kar je uporabno in likovno ob enem, od stola do čipke. Uporabni predmeti so bili dolgo zapostavljeni ali vsaj v senci "čistega" slikarstva, kiparstva in arhitekture ter prepričljivih moških stárost med muzealci in umetnostnimi zgodovinarji. Skupaj s Hanko Štular in nekaterimi drugimi kolegicami pa je jubilančka vztrajno skrbela, da je umetna obrt postala vsem strokovnjakom in laikom nepogrešljiv in navidezno samo po sebi razumljiv del pretekle in sedanje ustvarjalnosti. Bučičeva je širše kroge seznanila s pomenom pohištva in druge notranje opreme ter v Narodnem muzeju zbrala eksponate, ki že dolgo čakajo na primerno prezentacijo. Vrednost tega poglavja njenega dela je natančno ovrednotila Maja Lozar Štamcar ob sedemdesetletnici Bučičeve (glej *Argo*, 1, 2 / 39, 1996, str. 218.). Maja je poudarila še redko opaženo vrlino znanstvenikov v naših krajih, vzgojo naslednika.

Muzealsko delo je bilo v poznih petdesetih in šestdesetih letih včasih bolj odrezano od mednarodnih tokov in različnih izmov razstavljanja kakor danes. Izhodišči sta bili predvsem varovanje muzealij in človek, ki mu je prezentacija teh predmetov namenjena. Zasnova razstave notranje opreme v Blejskem gradu (bila je soavtorica), njene razstave svetil, meščanskih skrinj, ur, secesije in besedila ter katalogi ob njih pa so bile temelj, iz katerega črpamo še danes. Skozi sito časovne oddaljenosti so te razstave zanimiva vzporednica razvoju slovenskega oblikovanja in razstavam BIO. Ugotovili bi, da so bile razstave presenetljivo sodobne in sveže za svoj čas in okolje, v katerem so nastale.

V slovenski zgodovini in umetnostni zgodovini pa je Bučičeva nam vsem najprej in najbolj izmerila čas. Vpeljala je ure, z njihovo celostno prisotnostjo in našim načinom življenja, bolj odvisnim od merilcev časa, kakor nam je včasih ljubo. Bila je sinonim za vse, kar je povezano z urami. Določila

je terminologijo, izbore, pojasnila njihove oblike, tehnične posebnosti in razložila njihov razvoj ter vpetost v likovne trende posameznih slogov.

Raziskovalka se je zavedala, da pri muzejskih prezentacijah in pisanju o umetni obrti ne gre le za posamezne predmete. V člankih, na razstavah in pri osebnih svetovanjih nam je vztrajno kazala stanovanjsko kulturo. Stopnico za stopnico je gradila svojo piramido te kulture, od skrinj do pojasnjevanja plasti človekovega doma v antiki, srednjem veku renesansi in kasneje. Vrh raziskav je bil njen doktorat Starejša stanovanjska kultura na Slovenskem leta 1993.

Bučičeva je svojo naklonjenost stroki in kolegom dokazala tudi z dolgoletnim aktivnim delom v Društvu muzealcev Slovenije in v drugih civilnih združenjih s svojega področja. V modnem nabiranju znanstvenih točk pogosto pozabljamo, da so naši najbolj uspešni kolegi in vzorniki starejših generacij vedno velik del svojega časa namenili dejavnostim društev in odborov, ki so pomagali razvijati stroko, njeno odmevnost v javnosti in kolegialne odnose. Kolegica je bila aktivna v Sloveniji, Jugoslaviji in mednarodnem prostoru. Deset let, do leta 1980, je bila predsednica muzealskega društva, osem let urednica strokovne revije *Argo*.

Muzejsko svetovalko Bučičevo so kolegi leta 1985 nagradili z najvišjim priznanjem muzealske stroke Slovenije, Valvasorjevo nagrado. Muzealci Jugoslavije so jo se ji oddolžili z nagrado leta 1987. Najvišjo nagrado, ki jo lahko dobijo kulturni delavci v Ljubljani: Župančičevo nagrado, so ji dodelili leta 1990.

Kolegica je tudi po formalnem odhodu iz Narodnega muzeja eden od fenomenov upokojenih umetnostnih zgodovinarjev. Ko so izpeti iz ritma vsakodnevnih službenih obveznosti, se marljivo lotijo širših analiz, raziskav in pisanja ter še druge navdušijo in spodbujajo za to. Kolegica je vsak ponedeljek nepogrešljiv člen Terminološke komisije Slavističnega inštituta ZRC SAZU. Marljivo zbirajo drobne in manj drobne podatke, jih prijazno posredujejo kolegom, da jih ti s pridom uporabijo pri svojih pisanjih in manj tavajo v sencah improvi-

ziranih zamisli ali preveč pesniških prisposodob. Leto za letom slavisti in umetnostni zgodovinarji počasi sestavljajo mozaik nujnega izrazja in iščejo ustreznike v tujih jezikih, da bi vsaj malo uredili osnovno orodje, ki ga umetnostni zgodovinarji tako zelo potrebujemo, strokovno besedišče.

Vesna Bučič je zadnja leta posebej aktivna sodelavka revije *Kronika*. Skupaj z njenimi uredniki je bila motor priprave treh monografskih števil. Ciljno so bile posvečene gradu Snežnik in dvorcema Brdo pri Kranju ter Strmol pri Cerkljah. Izkazalo se je, da raziskovalci, laiki in bralci radi vidijo takšne monografske brošure, da so zanimive za širši krog publike in imajo neposreden odmev v javnosti. Za imenovane kulturne spomenike je umetnostna zgodovinarica iskala, izbrala, navdušila in spodbujala avtorje člankov, jih spremljala in včasih kritično opomnila, jim pomagala iskati dodatne podatke ali informatorje. Leta je ne ovirajo, da se ne bi prilagodila računalniku in uporabi medmrežja, da si s kolegi lažje izmenjuje besedila in druga gradiva.

Monografije kulturnih spomenikov so imele in imajo v letu njenega jubileja neposreden vpliv na njihovo varovanje. Brez Bučičeve in njenih popisov ter nasvetov ne bi bilo mogoče pravočasno začeti celostne prenove na Snežniku, ki je v polnem razmahu, oprema na Brdu bi bila popolnoma degradirana ali celo zamenjana in notranja oprema Strmola bi bila morda razprodana po starinarnah ter v letih 2007–2008 načrtovana prenova tega dvorca bi bila brez številnih novo odkritih izhodišč in dokumentov.

Prenovljeni Snežnik in nova prezentacija opreme v statično saniranem gradu bo gotovo nov izziv in nagrada za Vesnino delo. Njena prava nagrada pa so njene raziskave življenja Josipa Gorupa, družine Hribar, novi termini za stole in mize ter gotovo še druge radovednosti, s katerimi nas mlajše vedno znova prijetno preseneča in nam daje nove zglede.

Gojko Zupan